

Scenariusz lekcji do spektaklu: „Dobranoc. Do zobaczenia.”

Nagranie spektaklu: <https://youtu.be/0mE8xD2TrMU>

Autor: Sylwester Różycki

Temat zajęć: Czym jest empatia?

Grupa wiekowa: projekt przeznaczony dla młodzieży ostatnich klas szkoły podstawowej i uczniów szkół średnich (wiek 13-19 lat).

W spektaklu występują uczestnicy warsztatów teatralnych w wieku 12-16 lat. Idealna byłaby integracja młodszych i starszych klas, czyli np. połączenie starszych uczniów klas szkół podstawowych z uczniami szkół średnich. Jeśli jednak logistycznie byłoby to trudne do realizacji to najlepiej starsze klasy szkoły podstawowej lub klasy licealne.

Czas realizacji: 3 godziny lekcyjne

Zagadnienia edukacyjne:

- Czym jest hospicjum? Jego znaczenie i działanie.
- Budowanie świadomości dotyczącej nieuleczalnych chorób.
- Wrażliwość na drugiego człowieka - szczególnie wymagającego pomocy.

Cele operacyjne:

- Odnalezienie postawy młodego człowieka wobec nieuleczalnej choroby.
- Akceptacja zbliżającej się śmierci, mimo młodego wieku pacjentów.
- Radzenie sobie z emocjami wynikającymi z trudnych sytuacji.
- Chęć niesienia pomocy osobom w hospicjum poprzez różnorakie formy: odwiedziny, paczki okolicznościowe, występy artystyczne w hospicjach np. przy okazji różnych świąt i innych wydarzeń, takich jak: Boże Narodzenie, mikołajki, sylwester, czytanie dzieciom książek itp.

Formy i metody pracy:

- dyskusja,
- praca w grupach,
- budowanie krótkich i prostych teatralnych etud improwizowanych w oparciu o wcześniej widziane sceny w spektaklu.

Materiały dydaktyczne:

- dostęp do zapisu spektaklu - projektor lub dostęp do internetu (w celu odtworzenia spektaklu),
- cieniotka folia malarska (symbol wolności i własnej przestrzeni),
- piłka rehabilitacyjna (symbol nadziei oraz chęci pracy nad sobą),
- kilka pluszowych zabawek (to zamknięta, ograniczona przestrzeń - „moja prywatność”),
- duże, kolorowe koszule z długimi rękawami (symbol wyobraźni, otwarcia na innych),
- proste instrumenty do rozbudowania etud teatralnych, najlepiej: kij deszczowy, bęben morski, kalimba itp. (lub jeśli takich nie będzie to choćby dzwonki, marakasy, janczary, triangle, itp.) - instrumenty symbolizują indywidualność, wyrażanie własnego wnętrza.
- fragmenty muzyki niezbędne do budowania opracowywanych etud teatralnych, np. muzyka relaksacyjna do etudy związanej z muzykoterapią, rytmiczny utwór do prostej choreografii, muzyka ilustracyjna.

Wprowadzenie do spektaklu

W spektaklu „Dobranoc. Do zobaczenia.” grupa teatralna Sub Rosa z Domu Kultury w Rawiczu podejmuje trudny temat jakim jest życie dzieci przebywających w hospicjum. Nawet ci bardzo młodzi artyści po wielokrotnych rozmowach i dyskusjach z reżyserem są świadomi i wystarczająco dojrzały, żeby podjąć ten trudny wątek i pokazać świat bardzo młodych ludzi, których dzieciństwo jest zagrożone nieuleczalną chorobą. Takie wydarzenia jak w przedstawieniu mogłyby rozegrać się w każdej tego typu placówce. Czasem poważne rozmowy, a czasem zabawa, spotkania z lekarzami oraz życie wśród rówieśników. Przebywające tam osoby w różnym wieku w chwili szczerości dzielą się traumatycznymi przeżyciami, ale również marzeniami o normalnym, zdrowym życiu.

Na podstawie powyższego wprowadzenia do spektaklu, osoba prowadząca zajęcia może rozwinąć podejmowany z uczniami temat, zachęcić ich do rozmów i rozważań dotyczących również tego trudnego przypadku, jakim jest życie w hospicjum, po to aby przygotować młodego człowieka na różne sytuacje w życiu, nie tylko te piękne i dobre, ale również te trudne i niespodziane, gdzie taka sytuacja może spotkać bliską mu osobę lub nawet jego samego. W rozmowie/dyskusji można odnieść się do scen obejrzanego wcześniej spektaklu, podjętych przez pacjentów tematów: lęku, buntu, marzeń, nadziei, wolności itp. Warto też omówić symbolikę niektórych rekwizytów takich jak: folia malarska, koszule, czy zabawki.

Informacje o spektaklu:

Grupa teatralna „Sub Rosa” z Domu Kultury w Rawiczu.

Scenariusz i reżyseria: Sylwester Różycki

Materiały dodatkowe:

W pracy nad scenariuszem można wykorzystać scenariusz spektaklu:

http://interteatr.pl/wp-content/uploads/2023/12/Scenariusz-6_Scenariusz-spektaku.pdf

Przebieg zajęć

Lekcja 1

Przeczytanie scenariusza (zobacz: Scenariusz 6_Scenariusz spektaklu) lub obejrzenie przedstawienia (około 30 min.). Reszta czasu do końca lekcji to omówienie spektaklu, dyskusja i refleksje dotyczące zagadnienia. Swobodne wypowiedzi i oceny uczestników zadania:

- Czy uważasz, że spektakl podejmuje ważny temat, taki, o którym powinno się mówić, robić sztuki, czy raczej powinno się unikać takich zagadnień i robić przedstawienia tylko optymistyczne i z happy endem?
- Czy spektakl pomaga budować świadomość zagadnienia?
- Zaplanowanie kolejnej lekcji: propozycja przyniesienia prostych rekwizytów: folia malarska, kilka pluszaków, męskie koszule z długim rękawem (może w szkole jest piłka rehabilitacyjna lub ktoś ma i może przynieść na lekcję).

Lekcja 2

- Praca dla całej klasy/grupy. Wymyślenie swojego bohatera, którego chciałabym/chciałbym zagrać. Bohaterowie mogą być wzorowani na spektaklu, wtedy będzie uczniom łatwiej, bo mają już szablony postaci. Gdyby jednak uczniowie mieli swoje pomysły dotyczące bohaterów to mogą je oczywiście wdrożyć jeśli będą ciekawe. Warto jednak pamiętać że wymienione w spektaklu choroby przypisane do poszczególnych bohaterów to konkretne choroby, te często spotykane w hospicjach. Temat ten był przeze mnie wielokrotnie konsultowany ze specjalistami, z którymi mam kontakt na jednym ze szczebli mojej pracy.
- Dla ułatwienia pracy uczniów i prowadzących poniżej bohaterowie i ich cechy (postaci jest więcej, można wybrać i dopasować odpowiednie cechy):
  1. JAŚMINA - psycholożka (tę rolę powinna grać min. 16-latką), dojrzały, poważny wygląd, stonowana, uśmiechnięta, z terapeutycznym podejściem;
  2. ESTERA - muzykoterapeutka (tę rolę powinna grać min. 16-latką), spokojna, uśmiechnięta, optymistyczna, kostium i gesty związane z zawodem;
  3. EMILIA - młoda lekarka na pierwszym stażu (tę rolę powinna grać min. 16-latką), kitel, stetoskop na szyi, poważniejszy wygląd;
  4. LAURA - dietetyczka (tę rolę powinna grać min. 16-latką), wesoła, troszkę szalona na punkcie swojej pracy/pasji;
  5. KONRAD - fizjoterapeuta, nowy pracownik placówki (tę rolę powinien grać min. 16 - latek);
  6. WIKTORIA - nastolatka, ambitna, zbuntowana, miewa cięte riposty;
  7. MILENA - nastolatka, przyjaciółka Marceliny, z dystansem do swojej choroby i rzeczywistości, w której żyje;
  8. GABRYSLIA - wiek 8 - 14 lat, bardzo wesoła, zawsze optymistyczna, z dużą fantazją;

9. MARCELINA - nastolatka, przyjaciółka Mileny, ładna, pogodna, podkocha się w fizjoterapeucie Konradzie;
10. IWA - wiek 8 - 14 lat, raczej cicha i spokojna, nie rzuca się w oczy;
11. JULKA - 8 - 14 lat, szczerza i optymistyczna, stara się z wszystkimi przyjaźnić;
12. HUBERT - wiek 8 - 14 lat, mały buntownik, sangwinik: czasem załamany, czasem optymistyczny, z poczuciem humoru;
13. NELA - wiek 8 - 14 lat, sawantka, raczej zamknięta, milczy lub mówi tylko jak ktoś jej zada pytanie;
14. OLIWIA - wiek 8 - 14 lat, wyalienowana, woli swój świat zabawek;
15. TOSIA - wiek 8 - 14 lat, bujne (nienaturalnie wyglądające) włosy, wygadana, ale bywa zagubiona.

Wszystkie szczegóły dotyczące bohaterów: wiek, indywidualne cechy charakteru, kostiumy, gesty itp. to tylko sugestie, wszystko może, a nawet powinno ulec modyfikacji, w zależności od predyspozycji artystów oraz doświadczenia i intuicji prowadzących.

- Omówienie zastosowania przyniesionych rekwizytów: ich symbolika, ale również omówienie ich technicznego używania podczas etud, czyli praca grupy z folią malarską, koszulami, praca z instrumentami, piłką rehabilitacyjną itp. Rekwizyty ze spektaklu to tylko sugestia dla ułatwienia. Gdyby były inne pomysły uczniów bądź nauczycieli to lepiej wprowadzić te, które bardziej odpowiadają.
- Przedstawienie propozycji muzycznych adekwatnych do etud - krótkie przykłady muzyki do prostego układu choreograficznego, np. wykorzystując koszule jako wyimaginowanych partnerów/partnerki w tańcu, muzyka do animacji folii, muzyka jako tło do etudy związanej z muzykoterapią (wraz z zastosowaniem perkusjonaliów).
- Podczas tych zajęć powinna się już odbyć pierwsza próba, jeśli chodzi o próbę ruchu scenicznego to też jest to wskazane już na drugim spotkaniu.
- Zaplanowanie kolejnej lekcji: propozycja rozbudowania krótkich etud teatralnych.

Lekcja 3

Grupa dzieli się na dwie ekipy:

- bohaterów - pacjentów,
- bohaterów - personel medyczny.

Dobrze byłoby rozbudować to o wariant zamiany, a więc zorganizować tak czas, aby zespoły mogły zamienić się rolami, czyli ci, którzy najpierw graliby pacjentów, potem będą personelem, adekwatnie druga ekipa: osoby grające personel - w drugiej odsłonie będą pacjentami.

grupa I: bohaterowie - pacjenci

imiona bohaterów, ich cechy, emocje (warto wymyślić skrajne cechy i emocje żeby było łatwiej rozróżnić bohaterów); relacje między bohaterami - wymyślić relacje np. przyjaciółki, koledzy, koleżanki mające to samo hobby itp.

grupa II: bohaterowie - personel

podobnie: imiona personelu i wykonywany zawód w placówce, np. psycholog, fizjoterapeuta, muzykoterapeuta, lekarz prowadzący.

CECHY I RELACJE BOHATERÓW

Można zrobić burzę mózgów i poprosić uczestników zadania o wypisanie emocji, które mogą towarzyszyć wybranym przez nich bohaterom.

Kolejny etap to pokazanie krótkich etiud teatralnych. Najlepiej kilkuminutowe sceny improwizowane z wcześniej omówionym i przygotowanym schematem. Można dołączyć muzykę, instrumenty, koszule i folię. W zależności od scenki, każda para lub grupa osób może wykorzystać jakieś rekwizyty, instrumenty i muzykę.

Jeśli zostanie więcej czasu można zastosować wariant drugi, czyli zamiana ról.

Tematy etiud powinny być wzorowane na spektaklu. W ciągu 3 godzin lekcyjnych nie będzie łatwo wymyślić czegoś innego, odrębnego. Spektakl powinien służyć jako wzór. Oczywiście należy być otwartym na interesujące pomysły uczniów, które mogą rozbudować temat, jeśli uda się je realnie wprowadzić do ograniczonego czasu zajęć. Relacje powinny dotyczyć pacjentów z pacjentami, pacjentów z personelem oraz pacjentów z rodziną.

Ostatnie 10 minut lekcji to refleksje uczestników i dyskusja.

- Czego nauczyłaś się/nauczyłeś się na tych spotkaniach?
- Czym jest empatja?
- O jakie cechy wzbogaciłaś/wzbogaciłeś się pracując nad tym tematem.

Projekt zrealizowano przy pomocy finansowej
Samorządu Województwa Wielkopolskiego

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

poznańska
fundacja
arTYSTYCZNA

Wszelkie prawa autorskie i majątkowe zastrzeżone dla Poznańskiej Fundacji
Artystycznej